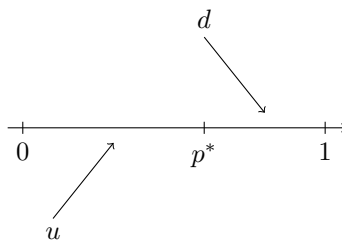

Modelowanie i symulacje w finansach
– WEEK 8 –
AGH AMA-2-303-MF-s

Generowanie losowej trajektorii ceny

Korzystając z u , d oraz p^* z metody Coxa-Rossa-Rubinsteina generować będziemy losową trajektorię ceny instrumentu bazowego. W tym celu wygenerujemy liczbę pseudolosową x z przedziału $[0, 1]$. Jeżeli $x \in [0, p^*]$ wtedy przyjmować będziemy, że w rozważanym kroku zrealizował się scenariusz u , w przeciwnym wypadku scenariusz przyjmujemy, że w tym kroku zrealizował się scenariusz d .

Rysunek 1: Wybór scenariusz zmiany ceny spośród u i d w pojedynczym kroku.

W celu uzyskania trajektorii ceny instrumentu bazowego losowanie (a co za tym idzie jednoczesny wybór scenariusza w pojedynczym kroku) powtarzamy N razy, czyli tyle ilu krokowy model rozważamy.

Metoda Monte Carlo wyceny opcji

Wybierz liczbę symulacji L , powinna być odpowiednio duża. Następnie powtórz L razy następujące czynności (opisano k -tą symulację):

- korzystając ze sposobu przedstawionego powyżej wygeneruj (k -tą) trajektorię ceny instrumentu bazowego $\hat{S}^k(\Delta t), \dots, \hat{S}^k(N\Delta t) = \hat{S}^k(T)$ (przy zadanej liczbie kroków N , zobacz też poniższą *Uwagę*),
- wyznacz $\hat{S}^k(T)$ - cenę instrumentu bazowego w chwili T wygenerowanej w k -tej symulacji, bądź to co potrzebujesz do wyceny opcji (np. w opcjach azjatyckich interesuje nas) ,
- oblicz $\hat{H}^k(T)$ - wypłatę z opcji przy cenie instrumentu bazowego $\hat{S}^k(T)$, bądź, gdy jest taka potrzeba przy znajomości całej, wygenerowanej, k -tej trajektorii instrumentu bazowego $\hat{S}^k(\Delta t), \dots, \hat{S}^k(T)$,
- oblicz $\hat{H}^k(0) = e^{-rT} \hat{H}^k(T)$ - zdyskontowaną wypłatę (dyskontowanie możemy zostawić na później).

Cenę rozważanej opcji $H(0)$ możemy przybliżyć, korzystając ze wzoru

$$H(0) \approx \hat{H}_L(0) = \frac{1}{L} \sum_{k=1}^L \hat{H}^k(0).$$

Uwaga Przy wyznaczaniu cen opcji europejskich, w przeciwieństwie do opcji nie ma potrzeby zapamiętywania cen w kolejnych krokach, ani ciągu tworzonego przez scenariusze u oraz d . W N krokowym modelu dwumianowym wystarczy zatem znać liczbę zrealizowanych scenariuszy u . Liczba zrealizowanych scenariuszy d będzie wtedy równa . Stąd realizacje cen instrumentu bazowego w chwili T możemy przedstawić jako

$$\hat{S}^k(T) = S(0)u^{\square}d^{\square},$$

przy czym $\hat{j}_k$ oznacza liczbę zrealizowanych scenariuszy u w k -tej symulacji.

Zadania

1. Napisz funkcję `rozkl_jedn` o dwóch parametrach a oraz b , która będzie zwracała liczbę pseudolosową z przedziału $[a, b]$. Domyślnie niech $a = 0$, natomiast $b = 1$. Za co odpowiedzialne jest polecenie `Randomize`?
2. W VBA napisz funkcję `up_CRR_MC`, która będzie zwracała liczbę ruchów u w losowo wygenerowanej trajektorii (patrz Tabela 1, u , d oraz p^* przyjmij takie jak w modelu CRR). Liczbę argumentów tej funkcji ogranicz do minimum.

	A	B	C	D	E	F	G
1	$S(0)$						
2	r						
3	σ				$Cena$		
4	T						
5	N						
6	Δt						
7	u			k	$\widehat{S}^k(T)$	$\widehat{H}^k(T)$	$\widehat{H}^k(0)$
8	d			1			
9	L						

Tabela 1: Plan arkusza `CRR_MC`.

3. W VBA napisz makro `tabela_CRR_MC`, które zgodnie ze schematem opisanym powyżej będzie wypełniało tabelę przedstawioną w Tabeli 1 oraz obliczało cenę opcji europejskich i wpisywało ją do wyznaczonej komórki. W makrze wykorzystaj funkcję z Zadania 2.
4. Zmodyfikuj makro `tabela_CRR_MC` by stworzyć makro `cena_CRR_MC`, tak by w wyniku jego wywołania obliczona została jedynie cena opcji (bez uzupełniania tabeli) i wpisana do wskazanej komórki. Sprawdź działanie tego makra, czy otrzymane ceny są sobie bliskie?
5. Stwórz tabelę, w której zapiszesz wyniki symulacji ilustrujące jak zmiana liczby symulacji L w algorytmie Monte Carlo wpływa na zachowanie ceny opcji. Narysuj wykres ilustrujący otrzymane wyniki i dokonaj jego analizy.
6. W VBA napisz funkcję `srednia_CRR_MC`, która obliczać będzie średnią z losowo wygenerowanej trajektorii cen instrumentu bazowego (u , d oraz p^* przyjmij takie jak w modelu CRR), przy czym makro ma mieć jeden argument o dwóch możliwych wartościach mówiącej jaką średnią chcemy obliczyć. I tak A niech odpowiada średniej arytmetycznej, natomiast G średniej geometrycznej. Wpisanie innej wartości powinno zakończyć się wyświetleniem okna z komunikatem błędu.
7. W nowym arkuszu `AZJA_CRR_MC` przetestuj działanie stworzonego przez siebie makra `azja_CRR_MC`, które obliczać będzie cenę opcji azjatyckiej typu wybieranego przez użytkownika w spersonalizowanym oknie (użyj `UserForm`) wyboru rodzaju opcji (do wyboru: typ opcji: put i call, średnia: arytmetyczna, geometryczna). Obliczona cena ma się pojawić w tym samym oknie `UserForm` po naciśnięciu przycisku `Oblicz cenę opcji`. W arkuszu umieść przycisk wywołujący to makro.